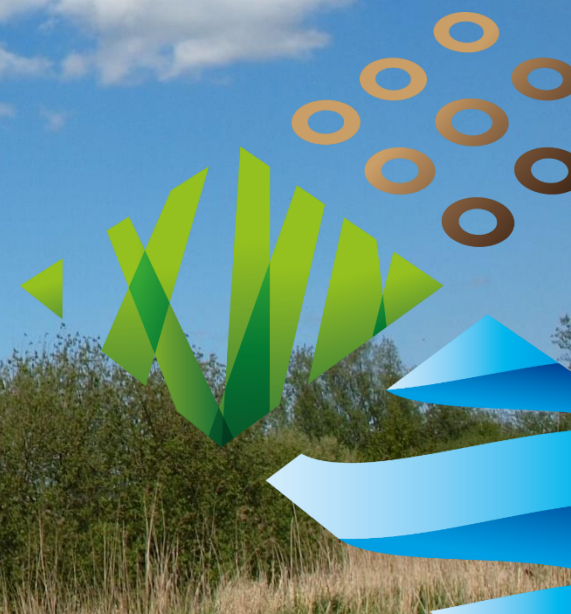

Toekomstvisie Park Hitland

Meerjaren Uitvoerings Programma (MUP)

Kom, beleef en ontdek!

Colofon

© Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd, 6 december 2024

Opdrachtgever

Recreatieschap Hitland
Contactpersoon: Ton Aker

Auteurs

Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd
New Day Arnhem
Jansbuitensingel 30
6811 AE Arnhem
T 06-53383550
e-mail: lycklama@ruimteenvrijetijd.nl
www.ruimteenvrijetijd.nl

Foto's

Park Hitland en Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Totstandkoming Toekomstvisie Park Hitland	4
1.2	Bouwstenen actualisatie	4
2	Visie, missie, uitvoeringsagenda	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Visie en missie Park Hitland	6
2.3	Ambitie	7
2.4	Uitvoeringsagenda	8
	Bijlage 7: Beleidsanalyse	15
	Bijlage 8: Longlist opgaven	19

1 Inleiding

1.1 Totstandkoming Toekomstvisie Park Hitland

Eind 2023 is de geactualiseerde Toekomstvisie Park Hitland bestuurlijk vastgesteld. Hiermee ligt een Toekomstvisie voor welke is getoetst en aangepast aan de actuele beleidsplannen en visies van de gemeenten Capelle aan den IJssel en Zuidplas, aan landelijke en provinciale beleidsmatige en wetgevende ontwikkelingen en aan maatschappelijke trends qua behoefte aan de beleving van natuur en recreatie. De Toekomstvisie is gezamenlijk gevormd middels inbreng van omwonenden en gebruikers, zowel individueel als gebruikersgroepen en stakeholders.

In de Toekomstvisie wordt een duidelijke richting gegeven voor het duurzaam en toekomstbestendig inrichten, beheren en onderhoud van Park Hitland.

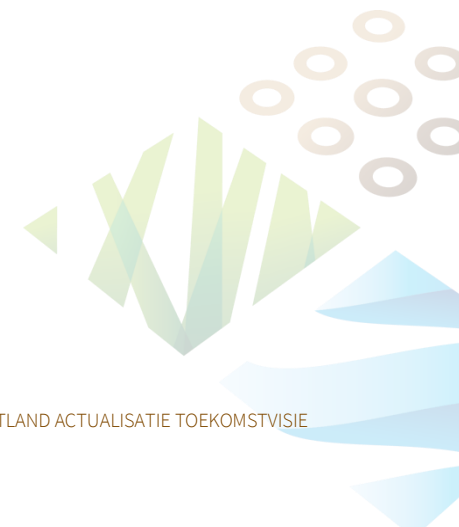
1.2 Bouwstenen actualisatie

De actualisatie van de toekomstvisie is gebaseerd op een gedegen feitenbasis en een zorgvuldig proces met diverse stakeholders. Tevens is er een financieel kader waar we rekening mee houden.

Financieel kader

Het financieel kader bestaat uit twee randvoorwaarden:

- De gemeentelijke bijdragen gaan niet structureel omhoog.
- Investerings en uitgaven, voortkomende uit de ambities van de geactualiseerde Toekomstvisie, worden gedekt door de middelen uit de opgebouwde bestemmingsreserve, subsidies of een mogelijk eenmalige impuls.

2 Visie, missie, ambitie en uitvoeringsagenda

In dit hoofdstuk staan de visie en missie voor de komende 10 jaar verwoord. In de uitvoeringsagenda zijn vervolgens concrete acties uitgewerkt om hieraan te gaan werken.

2.1 Inleiding

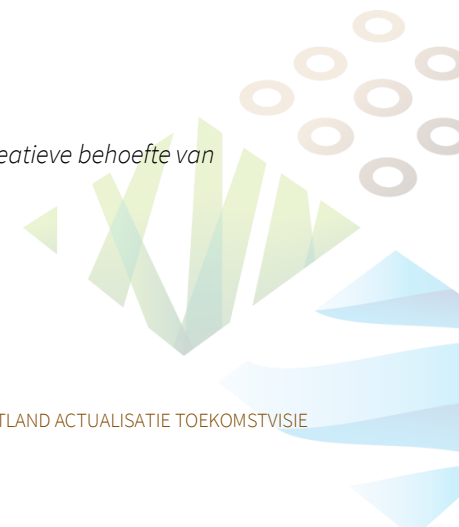
De analyses en gesprekken met diverse stakeholders hebben een 'longlist' met mogelijke opgaven en acties opgeleverd, zie bijlage 8. Om aan de uitvoering van deze acties richting en prioriteit te geven heeft het bestuur van Park Hitland een visie en missie voor de komende 10 jaar geformuleerd, zie paragraaf 2.2. Op basis hiervan is een uitvoeringsagenda uitgewerkt met een shortlist van 18 prioritaire acties, zie paragraaf 2.3. Deze mogelijk acties zijn beoordeeld op prioriteit (het belang hiervan), de uitvoerbaarheid en de kosten. Alle tijdens de meedenk-avonden en in de enquête voorgestelde acties en ideeën zijn vermeld in de longlist (bijlage 8). In de projectgroep Toekomstvisie is vanuit de longlist een uitvoeringsagenda geformuleerd. Een aantal ideeën zijn samengevoegd, omdat zij qua onderwerp en uitvoerbaarheid op elkaar aansluiten of elkaar overlappen (bijv. informatieverstrekking op gethematiseerde bebording, bebording infrastructuur). Een aantal acties zijn vervallen omdat zij organisatorisch, beheerstechnisch en/of financieel niet haalbaar zijn, omdat zij ongewenst zijn, niet passend binnen de visie of een tegengesteld belang hebben ten opzichte van een belangrijker gevonden onderdeel (strand, mountainbikeroute, klimbos). En tenslotte kunnen ook acties niet zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda omdat zij slechts een enkele keer genoemd zijn en blijkens geen prioriteit vormen (kabouterbos, natuurbegraafplaats).

De uitvoeringsagenda is een dynamisch en levend document, met een uitvoeringstermijn van 10 jaar, waarbij evaluaties plaatsvinden en gaandeweg acties kunnen worden toegevoegd. Een evaluatie na enkele jaren kan opleveren dat op dit moment niet voldoende belangrijk geachte onderdelen later wél belangrijker worden geacht.

2.2 Visie en missie Park Hitland

Visie

Park Hitland is een natuurlijke, groene oase in de regio met kwalitatief hoogstaande voorzieningen. Park Hitland voorziet hiermee in een brede recreatieve behoefte van bezoekers en een prettige leefomgeving voor inwoners.

Missie

De missie is de ‘opdracht’ die Park Hitland zichzelf meegeeft om de visie te realiseren:

Park Hitland werkt aan de duurzame instandhouding en ontwikkeling van een kwalitatief hoogstaand gebied, door inzet op vijf speerpunten:

1. *Hitland Natuurlijk*
2. *Hitland Recreatief*
3. *Hitland Duurzaam*
4. *Hitland Inclusief*
5. *Hitland Verbonden*

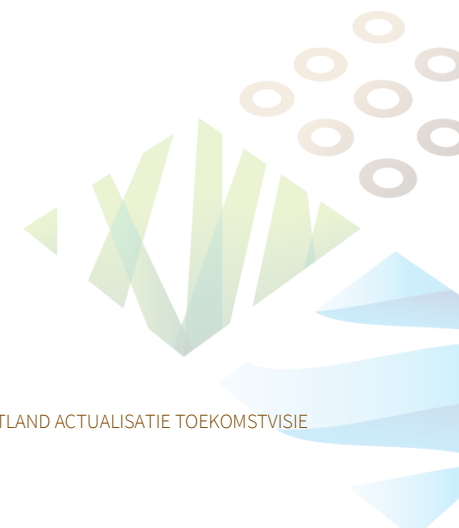
Toelichting op deze speerpunten:

- **Hitland Natuurlijk.** Natuur en water vormen de basis voor enerzijds de biodiversiteit en anderzijds de uitstraling en beleefbaarheid van het gebied.
- **Hitland Recreatief.** Hitland is aantrekkelijk en aansprekend voor verschillende doelgroepen en gebruikers door de diverse recreatieve voorzieningen en activiteiten en de buitenbeleving.
- **Hitland Duurzaam.** Alle stakeholders dragen bij aan het duurzaam en verantwoord gebruik en investeren in de toekomst vanuit milieu en natuur.
- **Hitland Inclusief.** Het gebied is sociaal veilig, openbaar toegankelijk en vrij toegankelijk voor alle lagen van de bevolking, waaronder ouderen en vitale jeugd en minder validen.
- **Hitland Verbonden.** Hitland is geen eiland op zich, maar juist goed verbonden met andere gebieden én maatschappelijke thema's, zoals waterbeheer, de energietransitie, klimaat en gezondheid.

2.3 Ambitie

De ambitie geeft aan op welk niveau en in welke mate de gewenste ontwikkelingen en activiteiten gerealiseerd dienen te gaan worden. Onder een hoger ambitieniveau dan het huidige wordt verstaan:

1. Nieuw aanbod ontwikkelen: verbreden aanbod om een bredere doelgroep te trekken, bij voorkeur 18 – 40 jaar
2. Bestaande aanbod beter benutten; bijvoorbeeld restaurant HIT Eten en Drinken op de golfbaan
3. Regelmatig aanbod van nieuwe activiteiten: evenementen, Park Hitland als podium voor initiatieven van inwoners
4. Stimuleren burgerparticipatie: pro-actief betrekken van inwoners bij initiatieven en aanbodontwikkeling
5. Verbeter, naast aanbod, ook de zichtbaarheid en bekendheid van de “Hitlandbeleving” door verbeterde informatievoorziening.

2.4 Uitvoeringsagenda

Hoe wil Park Hitland de komende jaren handen en voeten gaan geven aan haar visie en missie? Dat staat in deze uitvoeringsagenda. In de uitvoeringsagenda zijn de vijf speerpunten nader ingevuld met prioritaire acties.

1. Hitland Natuurlijk

Wat is de opgave?

Natuur en groen vormen een maatschappelijk thema dat hoger op de agenda mag in Park Hitland. Het is meer dan alleen ‘het decor’ voor de recreatieve functie. Er mag meer natuur komen van goede kwaliteit en de bestaande natuur optimaler beheerd, wat ten goede komt aan de biodiversiteit.

Acties

- Actie 1: opstellen Natuurbeheerplan. De actie die Park Hitland gaat ondernemen is om een natuurbeheerplan op te stellen, met aandacht voor:
 - Uitbreiding areaal natuurlijke gebieden.
 - Zichtbaar maken (aanwijzen en benoemen) huidige en nieuwe natuurlijke gebieden.
 - Verhogen biodiversiteit door optimalisatie bos- en boombeheer.
 - Kansen voor waterbeheer (bijv. natuurvriendelijke oevers, peilbeheer) maken hiervan integraal onderdeel uit.
 - Kansen voor het verbinden van ecologische deelgebieden.
 - Actieve opstelling voor eventuele overname vrijkomende gronden in agrarisch middengebied.

Park Hitland organiseert het proces om tot een Natuurbeheerplan te komen. Dit proces zal in samenwerking en met input van belanghebbenden worden vormgegeven. Op deze wijze wordt gebruik gemaakt van lokale kennis, slimme koppelkansen (bijv. met Hoogheemraadschap) en de inzet van betrokkenen.

- Actie 2: maken Natuurroute.
 - Informatieve borden / doelsoorten benoemen (“Big Five” Park Hitland).
 - Natuuronderhoud met vrijwilligersorganisaties (wilgen – knotdag).

2. Hitland Recreatief

Wat is de opgave?

Hoewel park Hitland erg positief is beoordeeld door bezoekers, kan de recreatieve beleving in Hitland nog beter dan nu het geval is. Sommige voorzieningen missen of kunnen beter beleefbaar worden gemaakt, met de nadruk op volgende onderwerpen:

- Versterking en ontwikkeling recreatieve voorzieningen en activiteiten
- Versterken natuur- en groenbeleving

- Versterken beleving cultuur(historie)

Acties

Versterking en ontwikkeling recreatieve voorzieningen en activiteiten

- Actie 3. Voldoende zit- en verblijfplekken (picknickbanken, bbq-tafels) met een beheerinspanning voor schoon, heel en veilig ‘meubilair’;
- Actie 4. Hitland als open podium. Hitland gaat actief communiceren dat het gebied ‘beschikbaar is’ als podium voor (openlucht) sporten, zoals beachvolleybal, huttenbouwweek voor kids, discgolf, suppen, foodtrucks festival etc. het bestaande evenemententerrein kan hiertoe beschikbaar worden gesteld, of andere plekken. Hitland gaat aan de slag met een regionale trekker, door de werving en het faciliteren van een activiteit of voorziening. Dit kan een evenement van formaat zijn, zoals het Land Art festival. Leidend hierbij is dat initiatieven uit de gemeenschap komen, Hitland faciliteert zo mogelijk.
- Actie 5. Onderzoek naar de mogelijkheden voor een kinderboerderij / geitenboerderij / dierenweide.
- Actie 6. Actief ontwikkelen van routes: Hitlandpuzzeltocht, hardlooperoutes, trimbaan, geocache, happen & stappen e.a.
- Actie 7. Koppeling mogelijkheden wandeltochten met bezoek aan HIT, gezamenlijke promotie-acties kortingsacties, samenwerking met Sportief Capelle en Sportstichting Zuidplas, IVN e.a.

Versterken natuur- en groenbeleving

- Actie 8. Versterken van voorzieningen gericht op natuurbeleving. Park Hitland verkent de mogelijkheid van een Tiny Forest / arboretum / voedselbos / bloemenplukweide / plukfruit.
- Actie 9. Hitland zorgt voor een diversifiëring van routes door de verkenning van de aanleg van enkele nieuwe routes: een onverharde laarzenroute door het gebied, een fluit- of zingroute, een ruiterspad langs de Mient, toegankelijke routes voor minder validen en de toegankelijkheid van het middengebied.
- Actie 10. Versterken educatieve karakter. Door informatievoorzieningen en bewustwording over de biodiversiteit van diverse planten, dieren en gebieden (bijv. veenplassen). Hierbij zal Park Hitland zich zo goed mogelijk aansluiten bij activiteiten door derden (fietstochten IVN, wandeltochten, excursies, NL Doet, etc.), middels communicatie op de website.

Versterken beleving cultuurhistorie

- Actie 11. Het beter beleefbaar maken van erfgoed door het ontwerpen van een route over de historie en het landschap (erfgoed) van Hitland in combinatie met het plaatsen van informatieborden, de website en de inzet van andere educatieve middelen. Bijvoorbeeld het bereikbaar maken van de Wielen in Hitland Noord.
- Actie 12. Meeliften en zichtbaar maken van inspanningen rondom bezoekerscentrum ‘de Steenovens’ exposities, de Historische Vereniging Nieuwerkerk en de Oudheidkamer via de website van Park Hitland.

3. Hitland Duurzaam

Wat is de opgave?

Duurzaamheid, klimaatverandering en de energietransitie zijn uitdagingen waar wereldwijd aan gewerkt wordt. Om een verschil te kunnen maken, is het belangrijk om lokaal aan bij te dragen: zo ook in Park Hitland.

Acties

- Actie 13. Opstellen Duurzaamheidsplan. Park Hitland stelt, samen met belanghebbenden in en om Park Hitland, een duurzaamheidsplan op. In dit plan wordt onder andere opgenomen:
 - Inkoopbeleid (o.a. lokaal inkopen van duurzame bronnen);
 - Duurzaam materiaalgebruik;
 - Verminderen en duurzaam verwerken van afvalstromen (waar mogelijk hergebruiken, doneren of recyclen, [zie R-ladder van KvK](#));
 - Verminderen van gebruik van energie en water door zuinig om te gaan met elektrische apparaten, apparaten met duurzaam energielabel te gebruiken, en opslag en gebruik van regenwater te overwegen;
 - Het opwekken van duurzame energie op een manier die passend is bij een recreatiegebied, bijvoorbeeld door zonnepanelen (parkeerplaatsen overdekt), aard- en bodemwarmte, biomassa), windturbine bij de golfbaan, zonder hierbij de natuur of andere waarden te verstoren.
- Actie 14. Aansluiten bij een zgn. Green Label.
- Actie 15. Verbinding met het OV-netwerk: verbeteren bereikbaarheid openbaar vervoer van Hitland (de last-mile vanaf een halte naar Hitland), stimuleren OV-gebruik i.p.v. autogebruik huidige bezoekers en meer bezoekers trekken vanaf de Krimpenerwaard (pontverbinding).
- Actie 16. Ontwikkelen aansluiting wandelpaden vanuit Nieuwerkerk (dorp, Kortenoord).
- Actie 17. Onderzoeken aanwijzing duurzame gebieden: hittestress-ontsnappingsgebied, waterbergingsgebied, stiltegebied.

4. Hitland Inclusief

Wat is de opgave?

Park Hitland is er voor iedereen en biedt voor ieder wat wils. Iedereen moet de kans hebben om Hitland te bezoeken, ongeacht leeftijd, sekse, beperking, seksuele voorkeur, opleidingsniveau, etniciteit of godsdienst. Daarom geeft Hitland vorm aan het thema inclusiviteit, dat in beide gemeenten ook een belangrijk uitgangspunt is. In Hitland mag iedereen meedoen, is de buitenruimte toegankelijk en veilig en is er aandacht voor het welzijn van alle groepen inwoners uit de nabijgelegen wijken.

Acties

- Actie 18. In de recreatieve infrastructuur wordt rekening gehouden met toegankelijkheid voor mensen met een mobiliteits-, visuele-, en/of auditieve beperking. Dat wil zeggen, het creëren van een toegankelijke route en het toegankelijk maken van recreatieve voorzieningen (zoals bijv. speelvoorzieningen, horeca, vissteiger, sportvoorzieningen zoals bootcamp-toestellen en een QR-fit beweegroute, etc.). Denk hierbij verder aan: brailleschrift, audio-ondersteuning, voldoende rustplaatsen, geleidelijnen, rolstoeltoegankelijk, etc. Ervaringsdeskundigen krijgen de mogelijkheid om mee te denken en te testen.

- Actie 19. Park Hitland bekijkt samen met de gemeenten of en waar er burgerinitiatieven en ontmoetingsplekken gefaciliteerd kunnen worden (denk aan JongerenOntmoetingsPlek, taalschool en ontmoetingsplek voor statushouders, ontmoetingsplek voor ouderen, vrijwilligerswerk, maar ook specifiek doelgroepen (regenboogroute ,naturistengebied, buitenkerk).
- Actie 20. Park Hitland verkent samen met de gemeenten of arbeidsparticipatie een plek kan krijgen in Hitland. Dat wil zeggen, het inzetten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of langdurig werklozen in beheer en onderhoud.

5. Hitland Verbonden

Wat is de opgave?

Park Hitland is verbonden, niet alleen maatschappelijk en recreatief, maar ook landschappelijk en natuurlijk. De komende jaren richt Hitland zich op het verbeteren van de fysieke verbinding met de omgeving. Daarnaast gaat Hitland bijdragen aan een aantal maatschappelijke opgaven en dit zo goed mogelijk een plek geven in het gebied.

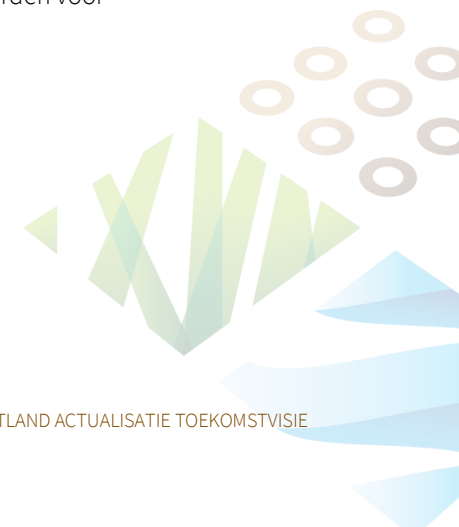
Acties

Verbonden met de omgeving

- Actie 21. Samen met de gemeenten en provincie bekijkt Park Hitland welke routes kunnen aansluiten op het regionale netwerk (bijv. verbinding met Rotterdam, de Krimpenerwaard en met andere toeristisch-recreatieve voorzieningen in de gemeenten)
- Actie 22. Tevens wordt samen met de gemeenten en provincie bekeken hoe de verbinding met de rivier kan worden vormgegeven (d.m.v. voorzieningen die beide locaties verbinden). Bijvoorbeeld het realiseren van een trap op de dijk in Hitland Noord om de nieuwe bewoners van Kortenoord beter toegang te verlenen.
- Actie 23. De samenwerking met de ondernemers en organisaties in de directe omgeving: restauratieve voorzieningen, Parc De IJsselhoeve voor recreatieve activiteiten, kinderboerdij Klaverweide en de Heemtuin, manege Hitland, HSV Groot Rotterdam voor de hengelsport, maar ook Sportief Capelle en Sportstichting Zuidplas.

Verbonden met maatschappelijke thema's

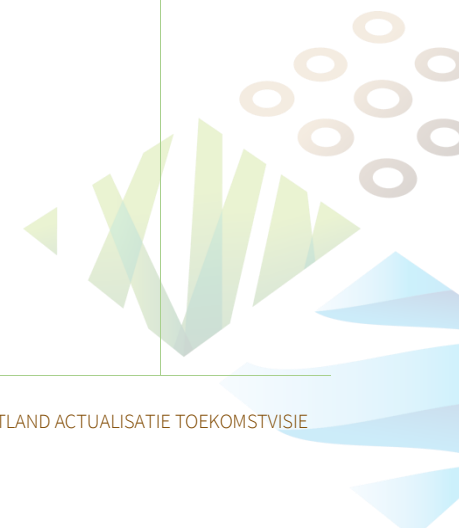
- Actie 24. Hitland staat open voor het gesprek met gebiedspartners (zoals het Hoogheemraadschap) om aandacht te geven aan aandacht te geven aan de veerkracht van het gebied: een plek met aandacht voor de bodemkwaliteit, hittestress, droogte, waterbeheer en maatregelen die genomen kunnen worden voor klimaatverandering, maar ook gezondheid (aandacht voor sporten en bewegen, gezond eten, waterpunten, etc.).

Hitland Natuurlijk				
Actie	Wie	Resultaat	Planning	Budget
1. Opstellen Natuurbeheerplan	Park Hitland (proces) in samenwerking met werkgroep Hitland, natuurorganisaties en hoogheemraadschap	Een richtinggevend document bedoeld om natuur in Hitland te versterken als basis voor de recreatieve beleefbaarheid.	Zomer 2024	€ 15.000,-
2. Natuurroute	Park Hitland	Informatieve plekken over natuurbeleving (Big Five / doelsoorten)	2025	€ 5.000,-

Hitland Recreatief				
Actie	Wie	Resultaat	Planning	Budget
3. Voldoende zit- en verblijfplekken	Park Hitland	Versterking van de recreatieve beleving door het aanbieden van voldoende zit- en verblijfsplekken om uit te rusten en te recreëren.	2025	€ 15.000,-
4. Actief communiceren beschikbaarheid Hitland als open podium voor sporten en evenementen (Land Art Festival oa)	Park Hitland in samenwerking met organiserende partijen uit de gemeenschap	Versterking en verbreding van het recreatief aanbod van Park Hitland door te voorzien in de vraag naar meer activiteiten.	2026	€ 5.000,-
5. Verkenning mogelijkheden kinderboerderij / dierenweide / geitenboerderij	Park Hitland in samenwerking met organiserende partijen uit de gemeenschap	Versterking en verbreding van het recreatief aanbod van Park Hitland door te voorzien in de vraag naar meer activiteiten.	2026	€ 5.000,-
6. Actief ontwikkelen van nieuwe routes (hardlooperoute, trimbaan, geocache, happen & stappen ea)	Park Hitland	Versterking van de routebeleving en recreatiemogelijkheden voor verschillende doelgroepen in Park Hitland.	2024 - 2030	€ 25.000,-

7. Koppeling van bestaande routes en nieuwe routes aan horeca in en rond het gebied; samenwerking met Sportief Capelle en Sportstichting Zuidplas, Beleef Zuidplas ea	Park Hitland	Versterking van de routebeleving en recreatiemogelijkheden voor verschillende doelgroepen in Park Hitland.	2024 - 2030	€ 15.000,-
8. Versterken van voorzieningen gericht op natuurbeleving – verkenning, zoals realisatie van een voedselbos / pluktuin / tiny forest / arboretum ea.	Park Hitland, mogelijk in samenwerking met natuurorganisaties.	Versterking van de natuur- en groenbeleving in Park Hitland door het toegankelijk en interactief te maken voor meerdere doelgroepen.	2025 - 2027	€ 60.000,-
9. Verkenning van de aanleg van nieuwe routes laarzenpad / fluit- en zingroute / ruiterspad	Park Hitland	Versterking van de routebeleving en recreatiemogelijkheden voor verschillende doelgroepen in Park Hitland.	2024 - 2030	€ 75.000,-
10. Versterken educatieve karakter door versterking van de informatievoorziening	Park Hitland in samenwerking met natuur- en cultuurorganisaties en derden die activiteiten aanbieden in het gebied	Versterking van de beleefbaarheid van het natuurlijke aanbod in Park Hitland.	2024 – 2026	€ 15.000,-
11. Beter beleefbaar maken van erfgoed door een route, informatieborden, website en andere educatieve middelen te ontwikkelen	Park Hitland in samenwerking met cultuurorganisaties	Versterking van de beleefbaarheid van het cultuurhistorisch erfgoed in Park Hitland.	2024 – 2026	€ 15.000,-
12. Meeliften en zichtbaar maken van inspanningen rondom bezoekerscentrum ‘de Steenovens’ , Historische vereniging, Oudheidkamer ea.	Park Hitland in samenwerking met Stichting Steenovens, HVN en de Oudheidkamer	In samenwerking met partijen Hitland versterken van beleefbaarheid van het cultuurhistorisch aanbod in Park Hitland middels informatievoorziening.	2025-2027	€ 5.000,-

Hitland Duurzaam				
Actie	Wie	Resultaat	Planning	Budget
13. Opstellen Duurzaamheidsplan	Park Hitland, mogelijk in samenwerking met belanghebbenden in en om Park Hitland en/of (lokale) experts	Een richtinggevend document bedoeld om duurzaamheid in Hitland te versterken.	2027	€ 10.000,-
14. Aansluiten bij milieu- en/of duurzaamheidslabel	Park Hitland	Erkenning en een zichzelf onderhoudende ven verbeterend kwaliteitssysteem	2027	€ 3.000,-
15. Verbinding met het OV-netwerk verbeteren, OV-gebruik stimuleren, en meer bezoekers trekken vanaf de Krimpenerwaard (pontverbinding)	Gemeente Zuidplas en gemeente Capelle aan den IJssel (verbeteren bereikbaarheid), Park Hitland (in communicatie aanmoedigen openbaar vervoer te gebruiken)	Voorzien in de vraag om Park Hitland makkelijker te bezoeken met het openbaar vervoer, en het faciliteren van duurzame verplaatsing naar Park Hitland toe.	2026	€ 25.000,-
16. Aansluiten bij wandelpaden vanuit Nieuwerkerk	Park Hitland	(wandel)pad verbindingen tussen woonwijken en Park Hitland	2026	€ 50.000,-
17. Verkenning aanwijzing duurzame gebieden	Park Hitland	Duurzame gebieden stiltezone / hittestress ontsnappingsgebied / waterbergingsgebied	2026	€ 10.000,-

Hitland Inclusief				
Actie	Wie	Resultaat	Planning	Budget
18. Versterken recreatieve infrastructuur voor mensen met een mobiliteits-, visuele-, en/of auditieve beperking.	Park Hitland in samenwerking met (lokale) expertorganisaties en ervaringsdeskundigen	Park Hitland is voor iedereen een fijne plek om te bezoeken.	2025	€ 25.000,-
19. Faciliteren ontmoetingsplekken voor diverse specifieke groepen gebruikers	Park Hitland samen met gemeenten Zuidplas en Capelle aan den IJssel	Park Hitland geeft ruimte voor sociale contacten en draagt bij aan het verminderen van verveling en eenzaamheid en het vergemakkelijken van integratie	2024 – 2027	€ 20.000,-

		in de maatschappij (regenboogroute / naturistengebied / buitenkerk).		
20. Verkennen of arbeidsparticipatie een plek kan krijgen in Hitland	Park Hitland samen met gemeenten Zuidplas en Capelle aan den IJssel	Park Hitland zet zich op sociaal gebied in voor de gemeenschap en biedt mogelijk een fijne werkplaats voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt of langdurig werklozen.		

Hitland Verbonden

Actie	Wie	Resultaat	Planning	Budget
21. Verkennen welke routes kunnen aansluiten op het lokale en regionale netwerk	Park Hitland, de gemeenten Zuidplas en Capelle aan den IJssel, de provincie Zuid-Holland en mogelijk andere organisaties actief in routenetwerken.	Park Hitland wordt deel van een regionaal netwerk, wat leidt tot versterking van de routebeleving in en om Park Hitland.	2025 -2026	€ 15.000,-
22. Verkennen verbinding met de Hollandsche IJssel	Park Hitland, de gemeenten Zuidplas en Capelle aan den IJssel, de provincie Zuid-Holland	Verbreding van het (water) recreatieve aanbod in Park Hitland en verbinding met andere plekken langs de Hollandsche IJssel.	2024 – 2025	€ 40.000,-
23. Samenwerking met ondernemers in de directe omgeving	Park Hitland en ondernemers in de directe omgeving	Versterken van de samenwerking op het gebied van recreatie- en horeca-aanbod, gezamenlijke acties, promotie ea.	2025 – 2030	
24. Samenwerken met gebiedspartners voor aandacht voor de veerkracht van het gebied	Park Hitland en gebiedspartners	De veerkracht van het gebied krijgt een hogere prioriteit. Samenwerken kan het draagvlak vergroten en de effectiviteit vergroten door een gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid.		

Tabel B7.1 Mogelijke acties voor Hitland o.b.v. beleid

Dit zijn abstractere waarden welke gebruikt worden als toetssteen bij het opstellen van de uitvoeringsagenda.

Groen, Natuur en Landschap	Hitland Cultuurrijk
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vergroten biodiversiteit (ook rekening houdend met (snelle) klimaatveranderingen en soorten die tegen veranderende klimaat kunnen) ▪ Natuurvriendelijke oevers ▪ Versterken beleving van het landschap (uitzichtpunten, toegankelijke oevers, paden) ▪ Ecologische verbindingen ▪ Kwalitatief goed zwemwater ▪ Natuur inclusief bouwen ▪ Extensief beheren ▪ Educatie en voorlichting over natuur en landschap ▪ Behouden en maken van ecologische verbindingen binnen en tussen gebiedsdelen ▪ Monumentale bomen beschermen ▪ Diversiteit in flora en fauna 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Steenovens en Essemolen fundamenteel behouden en beleefbaar maken ▪ Informatievoorziening over het landschap en over aanwezige cultuur en erfgoed ▪ Beschermen cultuurhistorische waarden van het landschap ▪ Cultuurhistorische elementen zichtbaar en beleefbaar maken en koppelen aan routes ▪ Versterken relaties met historische verenigingen /erfgoedorganisaties ▪ Erfgoed- en cultuureducatie (cultuurlandschap) ▪ Erfgoed i.c.m. duurzaamheid: in stand houden en toekomstbestendig maken ▪ Kunst in de openbare ruimte (lokale kunstenaars)
Hitland Recreatief	Hitland Veerkrachtig
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ruimte voor ondernemers in groen, recreatie en toerisme (bijv. pluktuinen, sportieve buitenlessen, etc.) ▪ Versterken recreatieve verbindingen (in/tussen gemeenten en in provincie), netwerken en knooppunten <ul style="list-style-type: none"> ○ Specifiek: aansluiting Hitland IJsseloevers bij Zandrakpark, verbinding Schollebos met Hitland en Kralingse bos ▪ Thematische routes creëren (bijv. i.r.t. erfgoed) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Minder energie verbruiken ▪ Meer energie opwekken: zonnepanelen, aard- en bodemwarmte, biomassa ▪ Voldoende schaduwplekken en mogelijkheden om af te koelen creëren voor inwoners in de hete zomers (o.a. bij de speelvoorzieningen, bij een deel van de picknickplekken), schaduwrijke loop- en fietsroutes ▪ Regenwater bufferen (voor betere bodemkwaliteit) ▪ Beheer en onderhoud bruggen en wegen aanpakken (als gevolg van hitte)

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Recreatieve vaarroutes creëren, mogelijkheden om te recreëren op/aan/in het water verbeteren (vissen, zwemmen, suppen, etc.) ▪ Natuureducatie ▪ Informatievoorziening over natuur, cultuur, biodiversiteit, etc. ▪ Voldoende (en veilige) speelplekken ▪ Realiseren van kunst in de openbare ruimte ▪ Versterken beleving van het landschap (bijv. uitzichtpunten, toegankelijke oevers) ▪ Sterkere recreatieve eenheid met Capelle en/of Zuidplas: meer praktische en visuele verbindingen te maken ▪ Natuurlijke materialen van recreatieve voorzieningen (waar mogelijk) ▪ Evenementen mogelijk maken, passend bij de aard en schaal van het gebied 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Keuze voor bomen en beplanting af te stemmen op de grondslag en de te verwachten grondwaterstanden (i.v.m. droogte). ▪ Voor Hitland (uit: Programma Buitenruimte, Capelle): “komen tot een robuust en uitgebalanceerd watersysteem met een hoge ecologische waarde en een stabiele bodem” ▪ Aanplanten van bomen (i.h.k.v. klimaatadaptatie) ▪ Tegengaan of verminderen van bodemdaling
--	--

Hitland Gezond	Hitland Duurzaam	Hitland Inclusief
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aantrekkelijke voetvaardvoorzieningen (ommetjes) verbeteren om bewegen te stimuleren ▪ Aantrekkelijke beweeg- en sportvoorzieningen voor sporten in de openbare ruimte (ook: fiets- en wandelroutes) ▪ Stimuleren gebruik gezonde producten (in horeca, of bijv. in het zelf plukken van fruit (pluktuin)) ▪ Een plek bieden voor (nieuwe) sporten in de openbare ruimte (skaten, freerunnen, steppen, skateboarden) ▪ Rookvrije speelplekken ▪ Watertappunten 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het gebruik van duurzame (recreatieve) vervoersmiddelen stimuleren / deelconcepten ▪ ‘Last mile’ voorzieningen stimuleren om Hitland te bereiken (en daarmee autogebruik te verminderen) ▪ Faciliteren van duurzame vervoersmiddelen (oplaadpunten elektrische fiets, laadpalen elektrische auto’s) ▪ Duurzame en circulaire bedrijfsvoering Recreatieschap Hitland en HIT Eten & Drinken (verminderen afvalstromen, voedselverspilling verminderen, lokaal inkopen, LED-verlichting gebruiken) ▪ Duurzame gebouwen ▪ Hergebruiken van natuurlijke afvalmaterialen (snoei)hout, maaisel, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ontmoetingsplekken voor ouderen, jongeren/jeugd in het kader van eenzaamheid tegengaan ▪ Toegankelijkheid: aandacht voor mensen met mobiliteitsbeperking (in routes, in voorzieningen) ▪ Betrekken van jongeren en kinderen bij inrichting van de openbare ruimte (plekken voor ontmoeten, voor sporten, etc.) ▪ Betrekken van inwoners bij ingrijpende veranderingen ▪ Vrijwilligerswerk onder jongeren stimuleren ▪ Overlast van zwerfvuil, ongedierte, andere zaken zoveel mogelijk beperken ▪ Verlichte paden i.v.m. veiligheid ▪ Een Jongeren Ontmoeting Plek (JOP) (Zuidplas) creëren ▪ Recreatieve behoeften van statushouders een plek geven ▪ Vrijwilligerswerk stimuleren om eenzaamheid aan te pakken en participatie van inwoners te verhogen

- Arbeidsparticipatie: mensen met afstand tot de arbeidsmarkt of langdurig werklozen inzetten bij beheer en onderhoud
- Faciliteren van burgerinitiatieven (bijv. NL-doedagen)

Bijlage 8: Longlist opgaven

Onderstaande tabel bevat de opgaven die vanuit de beleidsanalyse en consultatie met stakeholders (tijdens de meedenkavond, in de inwonersenquête en naar aanleiding van notities en gesprekken achteraf) naar voren zijn gekomen. Een belangrijke notitie is dat diverse stakeholders hebben aangegeven dat randvoorwaarden voor het mogelijk werken aan deze opgaven moeten zijn dat behoud en versterking van de natuur en cultuur de hoogste prioriteit krijgt en blijft houden: welke vorm van recreatie mag deze waarden niet negatief beïnvloeden.

Tabel B8.1 Longlist van opgaven

Hitland Natuurlijk	Hitland Recreatief en Cultuurrijk
<p><i>Verbeteren natuurkwaliteit en biodiversiteit door beheer</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekening houden met (snelle) klimaatveranderingen en soorten die tegen veranderende klimaat kunnen in natuurbeheer • Behouden en maken van ecologische verbindingen binnen en tussen gebiedsdelen • Monumentale bomen beschermen • Vraag naar het op niveau houden van de waterkwaliteit in Hitland-Noord • Vraag naar het verhogen van het waterpeil en juist niet verder verlagen om bodemdaling tegen te gaan • Vraag naar het zo min mogelijk droogleggen voor ontwikkelingen daar Park Hitland naar de visie van het Hoogheemraadschap in 2050/2100 een nat veenweidegebied gebied is • Vraag naar een natuur- en waterbeheerplan voor (zeer) lange termijn, mogelijk in samenwerking met stakeholders zoals IVN, Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard, Platform Mooi Zuidplas en stichtingen actief in natuur- en waterbeheer om de natuur- en waterdoelen te verwerken in de plannen en te werken aan het concept Basiskwaliteit natuur. Dit concept gaat uit van een balans tussen milieuomstandigheden, inrichting van de groene buitenruimte en het gebruik en beheer ten behoeve van een betere kwaliteit van de natuur • Vraag naar natuurvriendelijke oevers, geen beschoeiing • Vraag naar het verbeteren van de staat van het boomrijk gebied: zieke bomen kappen, moederbomen gebruiken en een biodivers bos aanplanten • Vraag naar het beheren van het jachtbeleid op vossen en kraaien ten behoeve van de populatie zwanen, weidevogels en hazen • Vraag naar het versterken van biodiversiteit: <ul style="list-style-type: none"> ○ Actievere aanpak van invasieve planten, dieren en insecten ○ Het behalen van 10% groenblauwe biodiversiteit (en waar mogelijk dit nadrukkelijker uitlichten) Meer aantrekkelijke gebieden voor inheemse insecten en vogels 	<p><i>Educatie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vraag naar meer educatie over het gebied, mogelijk in samenwerking met stakeholders. Informatie kan worden gedeeld in de vorm van een app of informatiepanelen (mogelijk incl. plattegrond bij alle toegangspunten tot Park Hitland Hitland), waar informatie over cultuur, water, en flora en fauna zoals (weide)vogels wordt gedeeld. De vraag naar educatie over het cultuurhistorisch verleden (o.a. bij de veenputten en de Wielen) en (weide)vogels werd in het bijzonder benadrukt, eveneens educatie over (verdwenen) landschappelijke elementen zoals de eendenkooi en historische bosschages • Vraag naar het organiseren van activiteiten in het kader van educatie, bijvoorbeeld buitenlessen, speurtochten of werken in een moestuin voor kinderen, of voegelexcursies voor iedereen <p><i>Routes</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Meer wandel-, hardloop-, fiets- en mountainbikeroutes, mogelijk gethematiseerd (geocaching-route, historische route, route naar de vier elementen zichtbaar in Park Hitland, bomenroute, fluit- of zingroute), in combinatie met recreatie (molenroute, Capelse culinaire ommetje, Halve van Capelle) of minder gevestigd (onverharde paden of helemaal geen paden (laarzenroute, boerenlandpad of natte voeten-pad)) • Seizoensgebonden routes, bijvoorbeeld een route langs bramenstruiken wanneer bramen rijp zijn, of het tijdelijk aanbieden van een vogelroute • Buitendijkse wandelpaden en een ruiterspad langs de Mient • Duidelijker aangeven van routes en paden (en de gebruikersgroepen voor wie de paden bestemd zijn), mogelijk met gethematiseerde borden <p><i>Voorzieningen en activiteiten</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Andere invulling van de ijsbaan, bijvoorbeeld als permanent evenemententerrein, (fiets)crossbaan (evt. voor kleine kinderen), barbecueplaats of camperplaats.

- Het op de inheemse insecten en vogels aanpassen van het onderhoud zoals het maaibeeld, opruimen van dode planten en bomen, niet gebruiken van gif, en aanpassen van de verlichting.

Meer natuur

- Vraag naar het omvormen of nieuw ontwikkelen van aantrekkelijke gebieden voor inheemse insecten en vogels
- Vraag naar herintroductie van een moerasgebied ten behoeve van (zeldzame) moerasplanten en de vogel- en insectenpopulatie
- Vraag naar bescherming van de natuur in het middengebied door wanneer dit mogelijk vrijkomt de grond te kopen en natuurkwaliteit te prioriteren, mogelijk in samenwerking met stakeholders

Meer natuurbeleving

- Aanpak van overlast gevende planten zoals bramen en brandnetels
- Meer beleving in de groene buitenruimte, zoals het aanplanten van een voedselbos of enkel fruitbomen, een kabouterbos en het aanplanten van verschillende (kleuren) bloemen (natuurtuin)
- Vraag naar (vogel)uitkijkpunten in het middengebied en in Hitland-Noord
- Vraag naar meer grasvelden met laag gras om in te recreëren
- Prioriteren van natuurkwaliteit bij het versterken van natuurbeleving
- Open houden van het middengebied, onder andere ten behoeve van de weidevogels
- Vraag naar betere visbeleving:
 - Het nieuwe gemaal biedt mogelijk een impuls door het toestaan van vismigratie. Er is vraag naar minder waterplanten zodat de vissen die Park Hitland in kunnen, in Park Hitland zullen blijven
 - Vraag naar meer visplaatsen

Overig

- Nadrukkelijk natuurlijke gebieden aanwijzen en benoemen
- Overwegen aanpassen naam "Park Hitland" naar "Landschapspark Hitland" en/of het aanpassen van de vorm van recreatieschap naar (recreatie- en) natuurgebied om prioriteit voor de groene buitenruimte uit te dragen

- Aantrekkelijke voetvaardervoorzieningen (ommetjes) verbeteren om bewegen te stimuleren
- Een plek bieden voor (nieuwe) sporten in de openbare ruimte (skaten, freerunnen, steppen, skateboards)
- Voldoende watertappunten
- Voldoende zit- en verblijfplekken (picknickbanken, bbq-tafels)
- Meer plaatsen om activiteiten te ondernemen, voorbeelden zijn picknickplaatsen, een kinderboerderij, uitgebreidere sportattributen, (veilige) speelplekken, en een beachvolleybal voorziening
- Ruimte voor ondernemers in groen, recreatie en toerisme (bijv. pluktuinen, sportieve buitenlessen, etc.)
- Evenementen mogelijk maken, passend bij de aard en schaal van het gebied
- Meer of betere voorzieningen voor honden zoals een hondentrimbaan, een hondenslooplek en meer en bredere hondenslooplekken.
- Vergroten van de capaciteit van de ontmoetingstuin en volkstuin
- Meer waterrecreatie, waaronder:
 - De aanleg van een natuurbad of strand
 - De aanleg van zwemsteigers
 - Geschikt maken voor, en ontwikkeling van kanoroutes
 - Mogelijkheden om te suppen en supps te huren
 - Verbinding met de Hollandsche IJssel, bijvoorbeeld door het aanbieden van (meer) activiteiten zoals kajakken, roeien of peddelen

Cultuur

- Vraag naar meer culturele activiteiten zoals muziek, theater, kunst en evenementen zoals het Land Art Festival, voorgesteld door Ariann Kraaijeveld van Leefgoed de Olifant en kunstenaar Bart Belonje
- Vraag naar een vlinderpad tussen 'de Wielen' en het nabijgelegen wandelpad ten behoeve van een betere beleving van het culturele erfgoed
- Aantrekken van (meer) evenementen en exploitatie eenvoudiger maken
- Realiseren van kunst in de openbare ruimte

Behouden en versterken

- Beschermen cultuurhistorische waarden van het landschap op duurzame wijze
- Vraag naar meer aandacht voor het duurzaam behouden en versterken van (de beleving van) het cultuurhistorisch erfgoed in lijn met de leefomgevingswaarden van Erfgoed, waar mogelijk in samenwerking met betrokken stichtingen en gebruikersgroepen in en rondom Park Hitland

	<p><i>Beleving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterken beleving van het landschap (bijv. uitzichtpunten, toegankelijke oevers) • Uitlichten van mooie plekken in Park Hitland door middel van het plaatsen van een open lijst waardoor de bezoeker als een soort 'levend' schilderij naar het landschap kan kijken • Betere beleving van het pad tussen Hitland Noord en Hitland Zuid, dit wordt nu beschreven als saai • Cultuurhistorische elementen zichtbaar en beleefbaar maken en koppelen aan routes • Vraag naar beter beleefbaar en gemarkeerd erfgoed
<p>Hitland Duurzaam</p>	<p>Hitland Inclusief</p>
<p><i>Duurzaam vervoer</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 'Last mile' voorzieningen stimuleren om Hitland te bereiken (en daarmee autogebruik te verminderen) • Het gebruik van duurzame (recreatieve) vervoersmiddelen stimuleren / deelconcepten • Faciliteren van duurzame vervoersmiddelen (oplaadpunten elektrische fiets, laadpalen elektrische auto's) <p><i>Duurzame bedrijfsvoering</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Duurzame en circulaire bedrijfsvoering Recreatieschap Hitland en HIT Eten & Drinken (verminderen afvalstromen, voedselverspilling verminderen, lokaal inkopen, LED-verlichting gebruiken) • Verantwoord materiaalgebruik voor gebouwen en park-onderdelen (borden, speelvoorzieningen, etc.) • Hergebruiken van natuurlijke afvalmaterialen (snoei)hout, maaisel, etc. • Aansluiten bij trends in natuur- en milieubeheer voor openbare gebieden • Duurzaam beheer golfbaan <p><i>Energietransitie en klimaatverandering</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Beperking energieverbruik golfbaan / duurzame stroomopwekking • Geen behoefte aan windmolens en zonnepanelen in het gebied waar weidevogels verblijven, daarbuiten wel vraag naar zonnepanelen • Vraag naar gebruik bodemwarmte • Vraag naar tegengaan stikstofuitstoot en CO2 	<p><i>Toegankelijk voor iedereen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Toegankelijkheid: aandacht voor mensen met mobiliteitsbeperking (in routes en in voorzieningen zoals de vissteigers en de paden) • Recreatief aanbod voor alle leeftijdsgroepen/leefstijlen/achtergronden <p><i>Sociaal en betrokken</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Betrekken van jongeren en kinderen bij inrichting van de openbare ruimte (plekken voor ontmoeten, voor sporten, etc.) • Betrekken van inwoners bij ingrijpende veranderingen • Vrijwilligerswerk stimuleren om eenzaamheid aan te pakken, participatie van inwoners te verhogen en jongeren te betrekken, mogelijk met behulp van subsidieregelingen vanuit de gemeente • Ontmoetingsplekken openen voor iedereen in het kader van het tegengaan van eenzaamheid • Een Jongeren Ontmoeting Plek (JOP) (Zuidplas) creëren • Faciliteren van burgerinitiatieven (bijv. NL-doe-dagen, huttenbouw-week, open dagen, visdagen, drone-fotowedstrijd, modelbootvaren, open podium) <p><i>Overlast en veiligheid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Overlast van zwerfvuil, ongedierte, andere zaken zoveel mogelijk beperken, o.a. door meer prullenbakken te plaatsen op de parkeerplaatsen; • Schoon, heel en veilig beheer en onderhoud • Snelheidscontroles invoeren op de Hitlandselaan, en het ontmoedigen van gebruik van de Hitlandselaan als sluiproute. Dit zorgt voor een onveilige situatie voor

- Enerzijds vraag naar stop veeteelt in het kader van duurzaamheid, anderzijds ook wens behoud veeteelt
- Vraag naar wateropvang onder de parkeerplaatsen

- bewoners en recreanten (momenteel voert TopParken Parc de IJsselhoeve hier gesprekken over met de gemeente).
- Verder scheiden van recreatiebehoeften in het kader van veiligheid: in het bijzonder behoefte aan een veilige situatie waarbij honden en fietsers geen gevaar vormen voor elkaar
- Verbreding van het pad tussen Hitland Noord en Hitland Zuid, waardoor wandelaars en fietsers veilig tegelijkertijd gebruik kunnen maken van dit pad
- Verbeteren van sociale veiligheid door meer toezicht in het park te krijgen en op de parkeerplaatsen in het noorden, dit kan worden versterkt met een WhatsAppgroep van belanghebbenden
- Veiligere wegen: meer snelheidscontroles, versterking van de staat van de wegen en de bermen, en herinrichten groenstroken t.b.v. het zicht.
- Paden verlichten voor veiligheid

Hitland Verbonden

Vervoer en toegang

- Vraag naar meer parkeergelegenheid Hitland-Noord, de toekomstige ontwikkelingen zorgen waarschijnlijk voor een hogere parkeerdruk
- Betere externe verbindingen zoals aansluiting openbaar vervoer
- Betere verbinding tussen Park Hitland en de Zelling

Recreatieve verbinding

- Aansluiten bij activiteiten door derden (fietstochten IVN, wandeltochten, excursies)
- Versterken recreatieve verbindingen (in/tussen gemeenten en in provincie), netwerken en knooppunten, Specifiek: aansluiting Hitland IJsseloever bij Zandrakpark, verbinding Schollebos met Hitland en Kralingse bos, verbinding met Capelle aan den IJssel en/of Zuidplas
- Vraag naar aansluiting op bestaande routes zoals het Hollandse IJsselpad

Sociale verbinding

- Netwerk met andere organisaties en recreatiegebieden in de regio
- Aansluiten op behoeften en wensen “buren” zoals ToPParken Parc De IJsselhoeve, Stichting Steenovens, Leefgoed de Olifant

Maatschappelijke thema's

- Arbeidsparticipatie: mensen met afstand tot de arbeidsmarkt of langdurig werklozen inzetten bij beheer en onderhoud
- Communicatie (website) over “Hitland en...” ruimtelijke en maatschappelijke thema's, zoals duurzaamheid, klimaat, flora- en faunabeheer, energietransitie, jeugd en recreatie, en natuur en gezondheid (vitaliteit)
- Stimuleren gebruik gezonde producten (in horeca, of bijv. in het zelf plukken van fruit (pluktuin))
- Doorvoeren van rookvrije speelplekken